

ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Ю.В. Бордюг

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

В Україні значної уваги набуває модель "компетентного робітника", яку становлять самостійність, дисциплінованість, комунікативність, потреба в саморозвитку. Проведений аналіз використання понять "компетентність" та "компетенція" за кордоном показує, що Британський підхід до структури компетентності є відображенням системи освіти та потреб ринку праці Великобританії, у межах якої працівник відповідного рівня має сформовані професійні компетентності. У США, Німеччині, Франції та Швейцарії теж особливого значення на ринку праці надається сформованим ключовим компетенціям, які необхідні для роботи за фахом.

Експерти країн Європейського Союзу (J. Specters, M. Teja) поняття "компетентність" розглядають як здатність ефективно і творчо застосовувати знання та вміння в міжособистісних стосунках. Поняття компетентності відповідно до Міжнародного департаменту стандартів для навчання та освіти містить в собі знання, вміння, навички й ставлення, що дають змогу особистості ефективно діяти або виконувати функції, спрямовані на досягнення певних стандартів у професійній галузі або певній діяльності.

Проаналізувавши стан досліджуваної проблеми в теорії та практиці методичної роботи з фахівцями, що працюють з дітьми з порушеннями зору в Україні та зарубіжних країнах, особливу увагу ми приділили застосуванню сучасних педагогічних технологій підвищення їх професійної компетентності. Аналіз вітчизняних (В. Ачкан, Т. Гуріна, С. Раков, І. Гладкіх, В. Гордін, О. Коротєєва, Е. Михайлова, Л. Струцька та ін.) та закордонних (В. Донхем Л. Рейноль, В. Кілпатрик та ін.) праць з педагогіки показує, що вчені інтенсивно шукають шляхи забезпечення більш високої якості підвищення професійної компетентності педагогів. Огляд літератури показує, що науковці багато працюють над розробкою і впровадженням інтерактивних методів у методичний процес підвищення професійної компетентності педагогів, проте методичних рекомендацій щодо підвищення професійної компетентності в Україні обмаль. На дУДКу Г. Москалика зміни, що відбуваються в суспільстві на шляху становлення «суспільства знань» по-новому висвічують проблему організації освітнього простору, який повинен відповідати сучасним імперативам, зокрема підготувати й виховати необхідні кадри для підтримки функціонування виробництва й економіки та їх подальшого розвитку [4, с. 220; 5].

Сучасна педагогіка відмовляється від "авторитарного управління", в якому педагог є "об'єктом" керівних впливів, і переходить до системи організації підтримки і стимулювання самостійності педагога, створення

умов для творчості, до підвищення професійної компетентності творчістю, педагогіки співпраці. У дослідженні Х. Майхнера зазначається, що людина в процесі пасивного сприйняття запам'ятає 10% того, що прочитала, 20% – того, що почула, 30% того, що побачила, 50% побаченого та почутого, а за умови активного сприйняття в пам'яті зберігається 80% того, що говорять самі, і 90% того, що роблять або створюють самостійно. Запропонована Е. Климовим модель професійного самовизначення передбачає: розуміння та сприйняття сучасних соціально-економічних потреб суспільства; чітке визначення цілей та етапів щодо подальшої професійної педагогічної діяльності; орієнтування в складних професійних ситуаціях, можливих резервних формах і підходах щодо подальшої професійної діяльності [2, с. 137–148].

Останніми роками інноваційні технології підвищення професійної компетентності педагогів з використанням моделей, кейс-методів, ігрових форм, імітацій набувають нових аспектів, що відрізняються швидкою, але малопомітною для самого учасника методичного заходу активізацією мислення. На дУДКу В. Загв'язинського та Р. Атаханова формування творчого потенціалу педагога забезпечується у процесі пошуково-дослідної діяльності. Така форма навчальної роботи потребує відповідного інтелектуального потенціалу особистості [1, с. 32–48]. Слід зазначити, що педагог під час такого методичного заходу стає мимоволі активним незалежно від його попереднього настрою чи бажання.

Нами видокремлені й обгрунтовані інноваційні технології підвищення професійної компетентності педагогів під час проведення методичних заходів (презентація, мозковий штурм, метод критичного мислення, педагогічна реклама, бліц – опитування, метод групових дискусій, "навчання-співпраця", ділові ігри, «case study» - кейс-метод). Інноваційні технології навчання дозволяють під час методичних заходів набувати професійних компетенцій, тому що залучають вихователів до розв'язання проблем, максимально наближених до їх корекційно-відновлювальної та освітньої діяльності. На наш погляд, така форма методичної роботи з кадрами створює умови для розвитку самостійності, можливості спілкування і співпраці педагогів між собою у емоційно сприятливій атмосфері. Процес виконання реальних завдань – це та атмосфера, що спонукає до творчого пошуку, формування професійної відповідальності за кінцевий результат корекційно-відновлювальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, розкриття і самореалізації педагога як особистості, фахівця з потрібним рівнем професійної компетентності, здатного ефективно працювати в нових умовах діяльності [3, с. 62–71]. Для ефективного використання інтерактивних методів підвищення професійної компетентності педагогів, що працюють з дітьми з особливими освітніми потребами нами рекомендовано такі методичні поради:

1. Матеріал для обговорення має бути дібраний таким чином, щоб відображав проблеми, з якими учасники можуть зіткнутися в професійній

діяльності. Він повинен містити достатній обсяг інформації, щоб група мала з своєю розпорядженню всі необхідні дані, однак не була перевантажена ними.

2. Ситуація, навколо якої відбувається обговорення, має бути достатньо складною і налічувати декілька варіантів (альтернатив) розв'язання.

3. Якщо група є досить великою, доцільно внести елемент змагання, запропонувавши учасникам кожної групи спробувати розв'язати ситуацію раніше за суперника.

Перевага інтерактивних методів полягає в тому, що, взявши на себе ту чи іншу роль, педагоги включаються у взаємовідносини між собою, причому інтереси їх можуть не збігатися. В результаті інтерактивні методи надають унікальну можливість вивчити професійно значущі питання в емоційно сприятливій атмосфері в процесі професійного спілкування, використати набутий досвід у реальній практиці роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Це створює підвищену цікавість до змісту методичного заходу, метою якого є саме підвищення професійної компетентності педагогів. Те, що педагоги під час заходу мають можливість безпосередньо на собі випробувати різні ситуації, сприяє подальшому активному обговоренню тієї чи іншої проблеми.

Важливим результатом навчання є здатність учнів застосовувати здобуті знання в реальних життєвих ситуаціях. [7]

Таким чином, інтерактивні методи допомагають формувати здатність до комунікації як людини, так і фахівця. Дають можливість змінити роль ведучого методичного заходу, перейти від авторитарної позиції до позиції співпраці, співтворчості, докорінно перебудувати процес проведення методичних заходів на основі взаємодії між учасниками заходу, щоб він базувався на активній творчій діяльності, пошуках, подальшій самоосвіті вихователя, що працює з дітьми з особливими освітніми потребами.

Проблема розробки і застосування інноваційних технологій під час підвищення професійної компетентності педагогів дуже актуальна на сучасному етапі розвитку освіти і є перспективними подальші дослідження реалізації інтерактивних методи у методичній роботі з педагогами.

Отже, освіта має стати ключовим фактором, що сприяє сталому розвитку суспільства, зростання його можливостей. [6]

Список літератури:

1. Загвязинский В.И., Атаханов Р. Методология и методы психолого- педагогического исследования : Учеб. пособ. для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М. : Издательский центр «Академия», 2003. – С. 32–48
2. Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения. – Ростов-на-Дону : Изд-во «Феникс». – 1996. – № 3. – С. 137–148
3. Лозовецька В.Т. Теорія і практика професійного навчання молодшого спеціаліста : Монографія. – Вінниця : Логос, 2001. – С. 62–71
4. Москалик Г.Ф. «Філософська парадигма модернізації освіти в умовах інформаційно-комунікаційного середовища»: монографія / Г.Москалик – Кремнчук : Вид. «Християнська зоря». – 2014 - С. 220.

5. Москалик Г. Ф. Філософські засади професійної орієнтації особистості в загальноосвітній школі в системі ринкових трансформацій: автореф. дис. ... канд. філос. Наук : 09.00.10 [Електронний ресурс] / Г. Ф. Москалик; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. — К., 2009. — 19 с.

6. Олексенко Р. И. Философия образования как неотъемлемый фактор экономического развития общества / Р. И. Олексенко // Социосфера. – 2013. – № 3. – С. 19 – 26.

7. Окса М. Вплив управління навчальним закладом на якість освіти / М. Окса, К. Олексенко // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогіка.-2018.- №20. - С. 52-56